

teozofija v sloveniji

Edi Bilimoria

RAZKRIVANJE ZAVESTI

Shepherd-Walwyn (Publishers) Ltd, London, 2022

PREGLED

Anton Rozman

Prispevki k raziskovanju zgodovine Teozofskega gibanja

Pomladi leta 2022 je pri založbi Shepherd-Walwyn (Publishers) Ltd iz Londona izšlo monumentalno delo avtorja Edija Bilimorija z naslovom *UNFOLDING CONSCIOUSNESS* in podnaslovom *Exploring the Living Universe and Intelligent Powers in Nature and Humans* (RAZKRIVANJE ZAVESTI – Raziskovanje živega vesolja in inteligentnih moči v naravi in ljudeh). Obsežna trilogija (z dodanim četrtem zvezkom) šteje kar 1213 strani in predstavlja avtorjevo življenjsko delo, ki ga je pripravljaj skozi obdobje dvajsetih let.

Ko sem bil kot teozofski »so-študent in popotnik na poti« ob privilegiju vpogleda v elektronsko kopijo knjige naprošen, da pripravim njen pregled, sem se znašel pred težavno nalogo, kako v nekaj strani ujeti to obsežno delo, kateremu je težko odvzeti en sam stavek, da pri tem ne bi osiromašili njegove vsebine. Kajti, ob izredno bogati vsebini, knjiga, vsaj ne-angleškemu bralcu, ponuja tudi očaranost nad umetelnostjo jezika, v katerem je zapisana.

To, kar bralca preseneti že na samem začetku trilogije, je izredno sistematičen pristop, s pomočjo katerega je avtor strukturiral celotno delo, tako da bi zaradi tega gotovo lahko nosilo še dodaten podnaslov: »Vodnik za nepoučene«. »Vodnik« zato, ker z uporabo številnih orodij vodi bralca po poti spoznavanja enovitega telesa celovite modrosti in univerzalnosti skrivnih učenj vseh kultur in religij. »Nepoučene« pa zaradi tega, ker obstoj te philosophia perennis – večne modrosti, podpirajo sklepanja in dokazi sodobne razsvetljene znanosti in ker je to spoznanje v nasprotju s prevladujočim soglasnim diktatom nevro-znanosti, da mišljenje generirajo možgani, pri čemer je zavest le moteč stranski produkt.

Trilogija tako predstavlja tri stopnje raziskovalnega popotovanja skozi različna področja zavesti. Že sam naslov prvega zvezka, *A Panoramic Survey – Science Contrasted with the Perennial Philosophy on Consciousness and Man* (Panoramski pregled – Razlike v pogledih znanosti in večne filozofije na zavest in človeka), razkriva tudi njegovo vsebino. Drugi zvezek, *Peering Down the Microscope – Man's Internal Landscapes* (Pogled skozi mikroskop – človekove notranje pokrajine), spregovori o zmedi, ki vlada glede kompleksne človekove sestave. Tretji zvezek, *Gazing Through the Telescope – Man is the Measure of All Things* (Zretje skozi teleskop – človek je merilo vseh stvari), pa odstira univerzalno podobo človeka v okviru velike zasnove vesolja in narave.

Preden se lotimo same vsebine, pa se posvetimo »orodjem«, s katerimi avtor pomaga bralcu stopati po zahtevnih labirintih področij filozofije, religije in znanosti. Četrty zvezek dela, *Index, References and Resources, Further Reading (Indeks, reference in viri, dodatno branje)*, je že sam avtor opredeli kot vodnik, ki naj bi bralca stalno spremljal ob prebiranju trilogije. V njem najdemo oddelke: *Science – Its genesis, evolution, and Western and Eastern streams (Znanost – njen nastanek, razvoj ter zahodni in vzhodni tokovi)*, *Glossary (Besednjak)*, *Further Reading (Nadaljnje čtivo) in General Index (Splošni indeks)*.

Nekakšno »nadrejeno orodje« predstavljata tudi uvodnika *Proem: The Purpose and Justification for this Work (Proemij: namen in utemeljitev nastanka tega dela)* in *Introductory: The Plan of the Contents and Route Map (Uvod: Načrt vsebine in poti)* k prvemu zvezku trilogije. Na koncu prvega zvezka pa najdemo še tri dodatna »orodja«, *Recapitulation: Unifying Consciousness through Science and the Mystery Teachings (Povzetek: Prepoznavanje enovite zavesti s pomočjo znanosti in učenj misterijev)* in dva dodatka: *I-A: Timeline of the Progression of the Physical Sciences – Physics and Cosmology (Časovnica napredovanja fizikalnih znanosti – fizika in kozmologija)* in *I-B: Timeline of the Progression of the Life Sciences – Biology and Evolution (I-B: Časovnica napredovanja znanosti o življenju – biologija in evolucija)*.

Podobna »nadrejena orodja« najdemo tudi pripojena k drugima dvema zvezkoma. Drugi zvezek se namreč začneja s *Prefatory: 'Man, Know Thyself' – But Who, or What is Man? (Uvodnik: 'Človek, spoznaj samega sebe' – toda kdo ali kaj je človek)*, zaključuje pa s povzetkom *Coda: How to Construct and Energize a Human Being – The Temple of the Divine (Zaključna opomba: Kako sestaviti in z energijo napolniti človeško bitje – tempelj božanskega)* in dodatki *II-A: Light, Ether, and the Theory of Relativity – An extended example of 'Knowledge Filtration' in Science (Svetloba, eter in relativnostna teorija – dodaten primer "filtriranja znanja" v znanosti)*, *II-B: Antahkarana – its Purpose and Function (Antahkarana – njena namen in funkcija)* in *II-C: The Traditionalist Stance and Mindset – Truth from just One Authority? (Tradicionalistična drža in miselnost – Resnica samo s strani ene avtoritete?)*. Med posebna »orodja« pa bi lahko uvrstili tudi dve poglavji tega zvezka, in sicer, 6. *Clarifying Some Common Misconceptions (Razjasnitev nekaterih pogostih napačnih predstav)*, v katerem avtor razjasnjuje napačne predstave o temah kot so pomen duše, razlikovanje med dušo in duhom, dvojna narava uma in zakaj človek ni le razmišljujoča žival. Pa tudi 8. *Diverse Classifications of the Composition of Man – Harmony with Different World Teachings (Različne klasifikacije sestave človeka – skladnost z različnimi svetovnimi učenji)*, v katerem povzema glavne nauke ezoterične tradicije iz različnih virov, ki se zdijo le na videz protislovn.

Tretji zvezek pa se začneja s *Preamble: Man, a Miniature Universe – A Mirror of Cosmos (Preambula: Človek, miniaturno vesolje – ogledalo kozmosa)* in zaključuje z dodatkoma *Epilogue: Towards Immortality (Epilog: proti nesmrtnosti)* in *A Mathematical Codicil: Mathematics Alludes to the World as Mind, the Matrix of all Matter (Matematična razlaga: matematika namiguje na svet kot um, matrico vse materije)*.

Vendar pa s tem izbor »orodij« še daleč ni izčrpan. Vsak od treh zvezkov se namreč zaključí z *Endnotes (Končne opombe)*, ki predstavljajo dodaten vir informacij o temah, ki jih obravnava vsebina vsakega posameznega zvezka. Na določena »orodja« pa se lahko opremo tudi v okviru vsakega posameznega poglavja v posameznem zvezku. Tako se vsako poglavje začneja s krajšim *Synopsis (Povzetkom)*, ki

bralca opozori, na katero temo se bo osredotočalo dotično poglavje. Še več, prvih nekaj stavkov vsakega poglavja je posvečenih uvajanju v temo, z opozorili, kako se bo tema poglavja skozi besedilo trilogije razvijala v nadaljnjih poglavjih in kako je bila obravnavana v preteklih. Na podoben način je tudi nekaj zaključnih stavkov vsakega poglavja namenjenih pojasnilom, kako je bila tema obravnavana v preteklih poglavjih in kako se bo razvijala v nadaljnjih. Pa tudi s tem še niso izčrpana vsa »orodja«, ki jih avtor ponuja bralcu. Bolj zapletena vsebina, še posebej tista, povezana z doktrinami »philosophie perennis« glede strukture človeka in vesolja, je pogostokrat povzeta v tabelah in diagramih ter seznamih izvlečkov ključnih točk obravnavane teme. Besedilo pa je obogateno še s stranskimi opombami, ki povzemajo bistvo, ki ga obravnava besedilo ter s številnimi navzkrižnimi referencami na povezane vsebine v drugih poglavjih. Izjemno kvaliteto dela pa predstavljajo tudi številni citati iz del velikanov znanosti in večne modrosti.

Ne nazadnje pa lahko med »posebna orodja« uvrstimo tudi prva poglavja tretjega zvezka *1. Symbolism: The Language of the Mystery Teachings (Simbolizem: jezik učenj misterijev)*, ki spregovori o tem, zakaj literatura ezoterične filozofije uporablja simbolni jezik, ki je edini primeren za posredovanje subjektivnih izkušenj in globokih resnic, ki se nahajajo onstran besed in razuma. *2. Symbolic Representations of the Unity of Cosmos, Nature, and Man (Simbolne upodobitve združenosti kozmosa, narave in človeka)*, ki predstavi zodiak kot najpopolnejši izraz te združenosti in ustreznosti. In *3. Man is the Measure of All Things – the Human Body in Symbolism (Človek je merilo vseh stvari – simbolizem človeškega telesa)*, ki predstavi hermetični aksiom 'Kakor zgoraj, tako spodaj', kot poskus razumevanja nedojemljivega božanstva preko preučevanja njegovega odseva v človeku, in tri velike centre zavesti v človeku: srce, možgane in generativne organe, pri čemer sedaj že tudi sodobna znanost spoznava, da je srce tisto, ki vlada možganom, in ne obratno. Ter *4. Symbolic Representations of the Principles of Man (Simbolne upodobitve človekovih principov)*, ki razkriva, kako se za eksoteričnim opisom (kot na primer sedemlistnim lotosom) skriva ezoterični ključ do resnice o človekovi konstituciji.

Da bi bil vpogled v nadaljnjo vsebino tega obsežnega in kompleksnega dela za potrebe tega pregleda nekoliko bolj jasen, jo bom poskušal povezovati v sklope, ki obravnavajo različne teme pretežno z zornega kota večne modrosti, in sklope, ki za izhodišče izbirajo predvsem tisto sodobne znanosti. Vendar pa to ne bi smel biti razlog za zmoten vtis, da skozi celotno vsebino dela ne prihaja pri obravnavi posameznih tem do stalnega prepletanja pogledov s teh dveh zornih kotov.

1. Who, or What Am I? (Kdo ali kaj sem jaz)

Avtor na začetku knjige ugotavlja, da so doslej le redke knjige naslovile odnos med sodobno znanostjo in ezoterično filozofijo in poskušale dokazati, da je mogoče številne zagate, s katerimi se srečuje sodobna znanost, razrešiti dejansko le v luči philosophie perennis, oziroma, po drugi strani, da do določene mere tudi sodobna znanost s svojimi sklepi in dokazi potrjuje spoznanja te večne modrosti. Vendar pa dodaja, da kakršnokoli resnično razumevanje mističnih izkušenj lahko izhaja le iz neposredne izkušnje in ne iz akademskega pristopa do misticizma kot predmeta intelektualnega preučevanja in raziskovanja ter pri tem poudarja, da mora raziskovalec preseči intelekt, vendar pa ga nikoli ne zavreči, ter sprejeti dejstvo, da mora biti sposoben po tej poti raziskovanja hoditi sam. Kajti osrednje prizadevanje, ki mu mora slediti, je prizadevanje, da bi 'spoznal samega sebe' in s tem glavni princip obstoja, zavest.

2. *The Mind–Brain–Thought Problem: Even Nobel Scientists Disagree (Problem um-možgani-mišljenje: celo nobelovci se ne strinjajo)*
3. *The Paradigm of Science – its Ideology, Assumptions, and Beliefs (Paradigma znanosti – njena ideologija, predpostavke in prepričanja)*
4. *Limitations in the Modern Scientific Picture (Omejitve v sodobni znanstveni sliki)*
5. *Straining Our Eyes to See Beyond – ‘Uncomfortable Science’ (Napenjanje oči, da bi videli onstran – ‘neprijetna znanost’)*
6. *A New Continent of Thought (Nova celina mišljenja)*

Dandanes namreč že sama sodobna znanost odkriva dejstva, ki s pomočjo relativnostne teorije in kvantne fizike razgrajujejo njen znanstveni materializem in jo usmerjajo proti spoznavanju nemehanske realnosti, proti spoznanju, da je vesolje bolj podobno veliki misli kot pa velikemu stroju in da je um, zavest, prej stvarnik in upravitelj kraljestva materije kot pa njen stranski proizvod. Še več, ugotavlja namreč, da materija kot taka ne obstaja, oziroma da obstaja samo zaradi sile, ki z vibracijo ohranja skupaj njene delce, in da se mora v ozadju te sile nahajati zavestni in inteligentni um, ki je matrica vse materije. Vendar pa človeka do teh spoznanj lahko vodi le ljubezen do resnice in iskrena želja, da bi spoznal samega sebe. Kajti, ko enkrat resnično razumemo samega sebe, razumemo tudi vsa druga človeška bitja, pa tudi svet in vesolje.

Ko materialistična znanost obravnava koncepte kot so um, duh, same ideje, kot sekundarne, kot produkte materialnih interakcij, je to dejansko žalitev znanstvene metode, za katero je značilen strogo nepristranski in nedogmatični pristop k raziskovanju narave z opazovanjem, hipotezami, nato eksperimentalnimi testiranjmi ter teoretičnimi napovedmi in razlagami o zadevnih pojavih, brez predhodne zavezanosti določenim ideologijam ali prepričanjem. Kajti »znanost ne sme imeti ne želja in ne predsodkov, ampak mora biti njen edini cilj resnica.« In v vesolju je veliko več kot le materija, vendar nič, kar bi presehalo obseg naravoslovja. To postavlja materializem v njegov pravični kontekst: ne kot končno paradigmo, ampak kot nepogrešljiv sestavni del in vidik celotne naravoslovne znanosti, ki zajema tako fizična kot duhovna področja.

Pozno devetnajsto in zgodnje dvajseto stoletje je bil obetaven čas za zблиževanje med znanostjo in duhovnostjo. Po tem obdobju pa se je materializem kot element znanstvene misli postopoma utrdil v ideologijo in nato v dogmo. Kljub ugotovitvam kvantne fizike je ta ideologija postala tako dominantna v akademskih krogih in učenih družbah dvajsetega stoletja, da večina znanstvenikov še dandanes verjame, da temelji na empiričnih dokazih in da zato predstavlja en in edini verodostojen pogled na svet. Zaradi tega skoraj popolna prevlada filozofije in metodologije materializma v akademskih krogih, v industriji ter medicinski in družboslovnih znanostih resno ovira znanstveno raziskovanje uma, zavesti in duhovnosti.

Vendar pa zmeraj bolj privlačno raziskovanje številnih obsmrtnih in zunajtelesnih izkušenj kaže na ohranjanje spomina kljub klinični smrti možganov, zaradi česar zgolj mehanicistična razlaga spomina niti načeloma ni mogoča. Tudi delovanje telepatije je sedaj že eksperimentalno dokazano, kakor tudi številnih drugih paranormalnih pojavov, kar priča o obstoju zavesti, ki ni omejena na fizične možgane.

Zato sedaj že obstajajo številne mreže znanstvenikov, ki pozivajo k post-materialistični znanstveni paradigmi, ki se ne bo izogibala raziskavam duhovnosti in nefizičnih pristopov do zavesti zaradi strahu pred posmehom tistih, ki trdijo, da so takšne raziskave psevdo-znanost.

7. *The Mystery Teachings of All Ages – A General Overview* (Misterijska učenja vseh dob – splošen pregled)

8. *What Occult Science Affirms – its Contrast with Natural Science* (Kaj trdi okultna znanost – v nasprotju z naravoslovno znanostjo)

9. *The Mystery Teachings About Man – Who, or What Am I?* (Misterijska učenja o človeku – kdo ali kaj sem jaz?)

V omenjenih poglavjih so bralcu najprej predstavljena skrivna učenja, ki jih najdemo v delih H. P. Blavatske in Manlyja P. Halla, in nato dopolnjena z informacijami iz del ameriškega učenjaka, jezikoslovca in ezoteričnega filozofa Gottfrieda de Puruckerja in iz del žal že pokojnega Nicholasa Goodrick-Clarkea, angleškega zgodovinarja in profesorja zahodnega hermetizma na Univerzi v Exeterju ter bivšega direktorja Exeter Centre for the Study of Esotericism.

Avtor se je pri tem še posebej potrudil, da bi v čim večji možni meri razložil etimologijo in pomen izrazov, ki se uporabljajo v teh učenjih, da bi se s tem izognil zmedi, ki pogosto privede do pomenov, ki neredko segajo od povsem absurdnega do vsaj nenatančnega. Nato pa, da bi razjasnil razliko v metodi, ki jo za svoja raziskovanja uporabljata znanost in na drugi strani okultna znanost. Prva se na splošno premika od posameznega k splošnemu, druga pa se giblje od splošnega (univerzalnega) k posameznemu. Zaradi tega naravoslovje zagotavlja ogromno dejanskih informacij o posameznih fizikalnih pojavih, manj pa ve o njihovi notranji naravi, poleg tega da slabo razume celotno sliko. Medtem pa metoda okultne znanosti omogoča globok vpogled v izvor, v bistveno naravo in v objavljane naravnih procesov, vendar pa se včasih nasloni na netočne podrobnosti o specifičnih fizikalnih mehanizmih. Razlika je tudi v tem, da znanstvenik lahko le opazuje predmet, ki ga raziskuje, medtem ko se mistik povezuje s predmetom, o katerem meditira. V prvem primeru gre za ločenost, v drugem pa za življenjsko povezanost. Lakmusov test Resnice pa je vedno konsistentnost nauka na vseh področjih narave in njegova univerzalnost.

V nasprotju z naravoslovno znanostjo se pri okultni znanosti uporablja drugačne instrumente za raziskovanje, in sicer povišane sposobnosti človekove zavesti, v nasprotju bolj prefinjenimi fizikalnimi instrumenti. Glavni namen raziskovanja pa je razkritje človekove notranje narave. Kajti človek se nikoli ni nehal spraševati: Kdo ali kaj sem jaz? Kaj je življenje? Kaj je inteligenca? Kaj je sila? In misterijska učenja so bila zasnovana prav z namenom, da človek dobi odgovore na ta vprašanja.

Potem ko avtor našteje naravo in značilnosti glavnih starodavnih misterijskih šol, posveti pozornost še sodobnemu teozofskemu gibanju kot osrednjemu gibanju (iz katerega so izšle še številne druge veje), znotraj katerega so se objavili nauki večne modrosti ter razvile in gojile sodobne ezoterične prakse. Nato pa razkrije osrednjo točko misterijskih nauk, in sicer dvojno naravo človekovega principa uma, ki človeka po eni strani povezuje z njegovimi duhovnimi, po drugi pa z njegovimi »živalskimi«
principi, ter njihovim osrednjim namenom, da z različnimi tehnikami in procesi usposobi človeka za postopno razkrivanje njegove duhovne ali notranje narave. Vendar pa pri tem opozarja na zmotno prepričanje, da postane z negovanjem duhovnih praks človek bolj kreposten, razumen in sočuten. Resnica je namreč ravno obratna, človek postane bolj duhoven, ko pogloblja svojo krepostnost, sočutnost in razumnost.

Drugi zvezek avtor odpre z izrekom 'Človek, spoznaj samega sebe' – in postavi vprašanje: kdo ali kaj je človek? In odgovor: človek je v svoji notranjosti nesmrtno duhovno bitje, odeto v smrtno živalsko telo – v njegov mehanizem delovanja.

1. *What Occult Science says about the Composition of Man – Clearing the Decks (Kaj okultna znanost pravi o sestavi človeka – razjasnjevanje pomenov)*
2. *The Occult Constitution of Man – How Man is 'Builded Up' (Okultna konstitucija človeka – kako je 'zgrajen' človek)*
3. *The Occult Nature of Man – How Man Functions (Okultna narava človeka – kako deluje človek)*
4. *The Three Selves – Man's Three Primary Vehicles of Consciousness (Trije jazi – človekovi trije primarni nosilci zavesti)*

Vse od najbolj oddaljene antike je človeštvo slutilo obstoj notranje duhovne entitete, subtilnega telesa, ki se nahaja znotraj človekovega fizičnega telesa. Človek naj bi bil sestavljen iz niza 'principov', ki segajo od duha do meta-duha in končno do grobe materije. Toda skrivnostni nauki po vsem svetu razvrščajo nevidno anatomijo in fiziologijo človeka na različne načine, ki se na prvi pogled zdijo nedosledni ali protislovni. Vsaka ezoterična tradicija je, tako kot vsaka veja znanosti, razvila svojo specifično terminologijo, zato avtor poskuša pojasniti posamezne pojme. Ko znanost obravnava paranormalno, vlaga ogromne napore, da bi razumela pojave, ki se nahajajo izven področja materialistične paradigme, vendar pa se pri tem sooči s težavo, ker gre za povsem drugo kategorijo pojavov. Tako je nemogoče razložiti ali ovreči astrologijo v smislu zakonov fizične kozmologije, kot je nemogoče v smislu fizične znanosti razumeti zavest. Kajti pri človeku moramo razlikovati med njegovo konstitucijo in njegovo naravo, pri čemer je človekova konstitucija povezana z njegovo zavestjo, s tem, kar človek je, z njegovo potencialnostjo, medtem ko človekova narava zadeva način njegovega delovanja kot rezultata tega, kar on je, z njegovo zmožnostjo.

Iz ezoterične tradicije so znane različne delitve človekove konstitucije. Kot osnovno imamo dvojno delitev, ki človeka deli na individualnost in osebnost, trojno, ki človeka deli na duh, dušo in telo, ter sedmerno delitev, ki človekovo konstitucijo deli skladno s sedmernim zakonom. Avtor nato podrobno predstavi to sedmerno delitev.

Da bi kakršnakoli stvar lahko delovala, morata biti prisotna dva principa, ki sprožita delovanje, in sicer višji pozitivni in aktivni princip ter nižji negativni ali pasivni princip, ki predstavlja nosilec, preko katerega pride do delovanja. Potem, ko avtor pojasni pomen posameznih izrazov, ki jih ezoterična tradicija uporablja za ponazoritev posameznih nosilcev za delovanje zavesti na posamezni od sedmih ravni, še bolj podrobno predstavi skupno delovanje obeh principov na teh ravneh, pri čemer so trije glavni nosilci, ki razmejujejo stanja zavesti, Buddhi, Manas in Kama.

Tri primarne človekove nosilce zavesti imenujemo tudi trije človekovi »jazi«, ki naravno sodijo v trojno delitev človekove konstitucije duh-duša-telo. Te »jaze« so v ezoterični tradiciji poimenovali »avrični ovoj«, »kavzalno (karmično) telo« in »umrljivo oblačilo«. Ti so v medsebojnih odnosih, izmed katerih avtor še posebej obdela odnos med višjim in nižjim umom (manasom). Nazadnje pa posveti pozornost pojavljanjem po smrti osebe in nas tako vpelje v naslednje poglavje, ki je posvečeno smrti.

5. *Death is Transition – Time at the Door of Eternity (Smrt je prehod – čas na vratih večnosti)*

Avtor predstavi glavne faze in stanja zavesti, skozi katere gre človek po fizični smrti, ter procese, ki ga vodijo do ponovnega rojstva. Posebno pozornost posveti vmesnemu elementu ali nosilcu zavesti, ki deluje kot most med nižjim in višjim manasom in je znan pod imenom Antahkarana. Slednja deluje kot medij komunikacije med nižjim in višjim egom ter kot filter, ki nesmrtni višji entiteti posreduje le tiste elemente minljive osebnosti, ki nosijo pečat plemenitosti, nesebičnosti in poduhovljenosti. Bolj podrobno pa avtor to temo obdela v posebnem dodatku na koncu tega zvezka.

7. *Is the Brain a ‘Wet Computer’ – Are Humans ‘Lumbering Robots’? The Closing of the Scientific Mind (Ali so možgani ‘organski računalnik’ – ali so ljudje ‘okorni roboti’? Konec znanstvenega uma)*

Čeprav človeški možgani kažejo nekatere mehanske funkcije in značilnosti računalnika, pa to še ne pomeni, da se delovanje možganov in računalnika ne razlikuje. Bistvo problema je v tem, da materialistična znanost s svojimi teorijami o umu in zavesti ne prepozna razlike med strojem in tistim, ki s strojem upravlja, med instrumentom in tistim, ki igra na instrument. V tem smislu je um programska oprema možganov kot računalnikom. Znanstvenik bi moral biti sposoben videti meje svojih teorij in delovati znotraj njih, namesto da jih širi na področja, katerih pojavov niso zmožne pojasnjevati. Materialistična znanost je namreč izjemno slabo opremljena za obravnavanje pojavov, ki se nahajajo izven njenih sami sebi vsiljenih meja raziskovanja objektivnih in fizičnih pojavov.

Avtor se na začetku tretjega zvezka vpraša: kaj je tisti osrednji dejavnik, ki zamegli človekovo zavedanje in razločevanje globljih ravni obstoja? Ni ga težko prepoznati. Pomemben dejavnik je prav materializem, vendar pa ne osrednji, ta je preprosto izjemna utrujenost od posvetnih stvari. Ta prikrije edini avtentični klic, ki ga lahko resnično slišimo in se nanj odzovemo, to je, notranji glas našega višjega jaza. V svojih izmuzljivih tonih nam ta nenehno šepeta skozi vmesne plasti našega delovanja in vpletenosti v posvetna dogajanja, in nas spodbuja, da naj se izognemo minljivim prizadevanjem in pogledamo onkraj iluzij.

5. *The Hermetic Axiom and the Law of Analogy (Hermetični aksiom in zakon analogije)*

6. *Cosmogenesis: the Unfolding of Consciousness – Cosmic Planes to Terrestrial Planes (Kozmogeneza: razkrivanje zavesti – od kozmičnih do zemeljskih ravni)*

7. *Anthropogenesis: the Unfolding of Consciousness – Divine Self to Human Body (Antropogeneza: razkrivanje zavesti – od božanskega jaza do človeškega telesa)*

8. *From External Sensation to Internal Experience – the Subjective Perception of an Objective Universe (Od zunanjega občutka do notranje izkušnje – subjektivna zaznava objektivnega vesolja)*

9. *Divine Forces in the Human Being – the Awakening of Latent Faculties and Powers of Consciousness (Božanske sile v človeku – prebujanje latentnih sposobnosti in moči zavesti)*

10. *Man’s Limitless Evolution – Our Unfinished Journey (Človekova brezmejna evolucija – naše nedokončano potovanje)*

Ezoterična tradicija prepozna sedem filozofskih ključev, ki odpirajo vrata do svete tajne resnice. In eden od teh je hermetični aksiom 'kakor zgoraj, tako spodaj', ki ponazarja analogijo, ustreznost in medsebojni odnos med makrokozmosom in mikrokozmosom. Človek, ki se podaja skozi vrata, bi moral upoštevati naslednje nasvete: 1. Vsako stvar obravnavajte v mejah zavesti, 2. Uporabite ključa

analogije in ustreznosti, kajti analogija je najzanesljivejši vodnik do razumevanja okultnih nauk - vse v vesolju, v vseh njegovih kraljestvih, je ZAVESTNO in sledi analogiji: kakor zgoraj, tako spodaj; toda 3. Preden lahko povežemo nize, se moramo naučiti formule! Analogija med vedno nastajajočimi in vedno razvijajočimi se procesi narave v kozmosu in v človeku je popolna. To je zato, ker je božanska zavest vedno nemanifestirana, vir in prototip vsega v manifestiranem, ki je ponavljajoča se projekcija in odsev nemanifestiranega na različnih ravneh, na treh primarnih ravneh: 1. Nemanifestirano se projicira in odraža v božanskem, 2. Božansko se projicira in odraža v duhovnem, 3. Duhovno se projicira in odraža v prehodnem in smrtnem.

Ponavljajoča se tema tega dela je, da je človek v svojem najbolj notranjem jazu miniaturno vesolje. Zato je človeka nemogoče preučevati brez sočasnega vključevanja narave in vesolja, saj gre v bistvu za eno organsko bitje, ki »vedno nastaja« (ever-becoming) in se nenehno razvija ter je zato neločljivo medsebojno povezano. Človek je merilo vseh stvari zato, ker zrcali kozmos v tem, da enaka načela in zakoni, ki urejajo razvoj kozmosa, urejajo tudi razvoj človeka. Podobnost pa ni le v videzu ali strukturni skladnosti, temveč tudi v funkciji. Sedem ravni kozmosa se odraža v sedmih človekovih principih oziroma v sedmih stanjih zavesti. Celoten spekter torej predstavlja praktično neskončno polje izkušenj, tako dejanskih kot potencialnih, ki je na voljo in dostopno vsakomur s potrebnimi in ustreznimi sposobnostmi zavesti, razvitimi in delujočimi na posamezni ravni.

Iz povedanega izhaja, da se je človek razvil iz duha in ne z vzponom iz materije. Vse stvari, vključno s človekom, imajo izvor v duhu. Evolucija se vedno začne od zgoraj in nadaljuje navzdol, in ne obratno. Gre torej za proces postopne materializacije oblik, dokler ni dosežena točka najgloblje materialnosti, na kateri je človek najbolj oddaljen od SEBE. Duhovna narava človeka se ne utelesi v materiji v enem življenju. V vsakdanjem življenju to resnico človek zaznava v prepadu med njegovo potencialnostjo in njegovo zmožnostjo, v pogostem občutku, da bi lahko dosegel in ustvaril veliko več, če ga ne bi omejevale njegove fizične zmogljivosti (energija in čas). Obstaja njegov večji del, ki se ne more ukvarjati s fizičnim življenjem. Drugače rečeno, duh je voljan, a meso je šibko.

Le okultna znanost je sposobna rešiti glavno uganko, ki trenutno pesti nevroznanost: odkriti nevronske korelate zavesti oziroma, kako zunanji in objektivni vnos v fizična čutila (kot na primer elektromagnetni valovi na mrežnici ali zračni valovi na bobniču) povzročijo notranjo in subjektivno izkušnjo barve ali zvoka. Avtor nato podrobno opiše ustreznosti in sozvočje med univerzalnim umom in posameznimi umi ter kako zaznavanje povzroči občutenje in pretvorbo nevrologije v izkušnjo. Pokaže, kako je mogoče s pomočjo okultne znanosti razrešiti problem, ki ga imenuje »Schrödingerjev problem um-občutek«, ene izmed najtežjih ugank v sodobni nevroznanosti, in sicer, kako in zakaj povsem subjektivna, notranja in zavestna izkušnja lahko izhaja že iz same misli na nek dogodek ali neko predhodno izkušnjo, brez kakršnega koli zunanjega vnosa v pet fizičnih čutov. Fizični možgani so namreč oblika, ki jo prevzame um, da delujejo kot sredstvo njegovega zavestnega izražanja na fizični ravni. Um pa je oblika, ki jo prevzame zavest, da deluje kot sredstvo njenega izražanja na mentalni ravni. Iz tega ne izhaja, da obstaja fizični svet in za njim nek mentalni svet, ampak da obstaja le mentalni svet in navidezni fizični svet, ki je pojavnost mentalnega sveta. To pa je tudi sklep, do katerega prihaja sodobna znanost na podlagi lastne teorije in strogega eksperimentalnega dela.

Celotno človeško bitje, predvsem pa srce, možgane in generativni sistem (glavna središča zavesti) lahko obravnavamo kot božanski instrument, ki spreminja univerzalno zavest v njeno fizično podlago. V

človeškem telesu obstajata dve žlezi, ki delujeta koz nevronske pretvornike zavesti. Hipofiza je povezana s čistimi psihičnimi videnji, v nasprotju s epifizo, ki je povezana z duhovnimi videnji. Pri pojavu intuicije gre za neposredno spoznavanje resnice v vseh stvareh. To je najvišja duhovna sposobnost v človeku, vendar miruje, dokler je človek preveč vezan na čute in nižji um. Ko pesnik, znanstvenik ali umetnik prejme prebliske intuicije, je njegov um tiho dojemljiv in porozen za vplive njegove višje narave – višjega uma. Značilnost pristne duhovne izkušnje prepoznamo po njenih posledicah. V tem, ali je ta izkušnja korenito spremenila osebo na bolje – v smislu manjše osredotočenosti na samega sebe in v smislu večje stopnje univerzalnosti pogleda.

Človek ima v sebi vse, kar ima kozmos, najsi aktivno ali latentno. Človekovi nosilci zavesti ne zajemajo le fizično telo, ampak tudi njegova subtilna telesa, ki segajo od božanske monade (duha) preko vmesnih stopenj zavesti (duše) do fizičnega telesa. Evolucija je zgolj prebujanje in objavljanje tega, kar se nahaja znotraj, v materiji, v različnih telesih, ki se skozi dobe spreminjajo in izpopolnjujejo svojo prefinjenost in kompleksnost. To omogoča duhu, da v njih postopoma izraža vse večji delež svoje potencialnosti, na katerikoli ravni manifestacije. Zaradi tega se je človekovega središča zavesti, božanske monade, oprijel naziv Romar, ki hodi po poti svoje nenehne rasti, kajti izraz rast je ključ do pomena evolucije saj ponazarja proces razvijajoče se sposobnosti in z njo povezanega organa delovanja.

11. Summary of the Theme – Consciousness is an ELEMENT (Povzetek teme – Zavest je ELEMENT)

V zadnjem poglavju trilogije avtor poudari neprecenljiv prispevek znanosti k izboljševanju človekovega fizičnega življenja in obstoja ter razumevanju vesolja, narave in čudežnega delovanja človeškega telesa. Vendar pa izpostavi, da slednja težko razume skrito plat vesolja, narave in človeka, zaradi česar ne zna ponuditi zadovoljivih odgovorov, kar je privedlo do dehumanizacije in opustitve iskanja duše s strani človeka. Še več, tudi pravi znanstveni duh je pri raziskovalcih postal redkost. Znanost je v svojem pravem pomenu, tako kot vse drugo, ideja v božanskem umu in skrita v nedrju narave. Njen nastop na svetovnem prizorišču pač pomeni pomembno stopnjo v evolucijskem ciklu narave, kajti narava hrepeni po tem, da bi spoznala samo sebe, sicer nikoli ne bi bilo evolucije. Zaradi tega svetlobe resnice ni mogoče zaznati le skozi prizmo znanosti, ampak le z zblíževanjem znanosti, religije in filozofije, oziroma s pomočjo philosophie perennis, ki razkriva organsko združenost kozmosa in človeka ter pogled z zornega kota zavesti. Kajti vsako idejo, vse naše sanje in težnje, radosti in žalosti, pravzaprav vse, kar vemo, izkušamo skozi zavest. Zato je ključnega pomena, da zavesti priznamo primat. Zavest je na prvem mestu ali, z drugimi besedami, zavest je ELEMENT. Je »snov« v svoji najosnovnejši obliki, je nedeljiva, je vedno prisoten primarni element vse manifestacije, ki se nahaja v stalnem procesu razkrivanja.

* * *

Bralec pričujočega pregleda izjemne trilogije RAZKRIVANJE ZAVESTI bi moral upoštevati, da gre le za skromen poskus, kako v nekaj strani ujeti izredno kompleksno in obsežno delo ter pri tem izpostaviti bistvene teme, s katerimi se bo srečal, če se bo odločil za njen nakup. Le-tega vsekakor priporočam vsakomur, ki se ima za resnega študenta znanosti ali ezoterične tradicije.

Anton Rozman